

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 8 (427)

Fredagen den 21 februari 1896.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5.— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5.— Iduns Modet., månadsuppl. » 3.— Barngarderoben..... » 3.—	Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 61 47. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2-3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
---	---	--	---	--

Sofia Lundequist,

född Hollander.

Förlidet är lästes i en af hufvudstadens större dagliga tidningar följande notis: »De äldsta nu lefvande pristagare i Svenska akademien äro kontraktsposten i Ör af Karlstads stift Olof Fryxell och änkefru Sofia Lundequist, född Hollander. Den förre belönades första gången 1832 för en dikt kallad: »De bergtagna», således för 62 år sedan, den senare 1840 för skaldestycket: »Gustaf Vasa», alltså för 55 år sedan. Dr Fryxell är öfver 89 år och fru Lundequist nära 81.» Denna notis emottogs äfven inom den äldriga skaldinnans närmare umgängeskrets med en viss förvåning; så anspråkslöst hade hon för en yngre generation gömt på denna sin ungdoms utmärkelse. Nu har den gamla, trött af de åttio årens börda och växlande erfarenheter, gått till hvila, men vördadt och älskadt lefver hennes minne i välsignelse hos många.

Sofia Henrietta Hollander föddes i Stockholm den 21 april 1815. Fadern var affärsman, men dog tidigt, hvarför barnens uppfostran uteslutande tillkom modern. Hennes namn var Gustava Henrietta Tottie. Hon hade före sitt giftermål varit lärarinna och var därigenom väl ägnad att själf undervisa den rikt begåfvade dottern, som med begärlighet insög de kunskaper, hvilka stodo henne till buds.

Den tiden var dock långt ifrån att erbjuda nutidens rika

tillfällen till vetenskaplig utveckling för unga kvinnor, och mången gång hördes den kunskapstörstande flickan i en senare tid beklaga, att hon icke tidigt fått lära det eller det. Hennes snabba uppfattning och okuffiga lust för vetande gjorde dock, att hon under fortsatt själfstudium förvärfvade sig en rik fond af kunskaper. Jämte dessa omfattade hon med glödande kärlek konst och poesi, och redan tidigt strängade hon själf sin lyra. *Naturen* och *fosterlandet* voro därvid de föremål hon företrädesvis besjög. Naturens skönhet verkade med oemotståndlig makt på hennes sinne, och kärleken till fosterlandet och dess stora minnen bibehölls hos henne lika varm lifvet igenom. I nära samband med denna fosterlandskärlek stod också hennes hängifvenhet för konungahuset, hvars alla medlemmar hon med entusiastisk kärlek omfattade. Bland hennes efterlämnade skrifter finnas ock storslagna minnessånger öfver Oscar I, drottning Josefine, Karl XV, drottning Lovisa, prins August och prinsessan Eugénie. Hon har äfven skrivit ett vackert poem vid konung Oscar II:s kröning, äfvensom vid den unge prins Gustaf Adolfs födelse. De flesta af dessa poem ha på sin tid förekommit i dagspressen.

En bror till Sofia Hollander beslöt i samråd med den kände novellförfattaren, komminister

Säg ej så att lifvet mister
all sin fågning mer och;
om blott ej vår kärlek brister,
har ej lifvets sol gått ner.

Tro ej, att behagen fara
såsom kindens rosor bort;
skönhet måste evig vara,
om den är af adel sort.

Thomas Moore.

Kjellman-Göransson, att bereda den anspråkslösa unga flickan en öfverraskning och inlämnade en af henne i fyra sånger författad dikt, kallad *Gustaf Vasa*, såsom täffingskrift till Svenska akademien. Öfverraskningen blef ock fullständig, då hon efter högtidsdagen den 20 december 1840 fick sig tillsänt akademien *andra* pris. Det var samma år, som Bernhard Elis Malmström erhöi *första* priset för sin *Angelika*. Det sadas att flere af akademien ledamöter varit benägna att tillerkänna detta åt *Gustaf Vasa* för dess fosterländska innehåll och fulländade form. Särskildt lär Franzén ha uttalat sig härför.

Den unga författarinnan blef emellertid känd såsom en lofvande förmåga, och man väntade, att hon skulle fortgå på den inslagna banan; men en helt annan väg låg för henne: kvinnans, makans, moderns.

År 1846 ingick hon äktenskap med grundläggaren af den ännu fortgående »Lundequistiska bokhandeln» i Upsala, den såsom förläggare och författare kände *Nils Vilhelm Lundequist*. Han hade under några år tjänstgjort inom ämbetsverken i Stockholm, men ägnade sig hufvudsakligast åt författareskap, först på det skönliterära området och sedermera åt den ekonomiska literaturen. Hans »*Handbok i svenska landtbruket*», som utgafs i flere upplagor, ansågs för ett särdeles förtjänstfullt arbete och prisbelöntes af Landtbruksakademien. Han utgaf äfven en *Juridisk Handbok*, (hvars 17:de upplaga utkom 1885) samt flere upplagor af »*Sveriges rikets lag*». Under senare åren af sitt lif, sedan han öfverlämnat sin bokhandel och sina förlag i andra händer, ägnade han sig åt landtbruk och gjorde isynnerhet försök med uppdragandet af sällsynta utländska trädslag. Efter att ett par gånger ha växlat hem, bosatte han sig med maka och barn på egendomen Slätte i Västergötland, där han i hägnat af ett lyckligt familjelif, älskad som en god husbonde och värderad som en praktisk och driftig landtbrukare, vid icke fyllda 60 år, dog 1863.

Den efterlevande makan öfvertog nu, biträdd af en duglig förvaltare, vården af den betydliga egendomen, hvarvid hennes skarpa förstånd och klara omdöme gjorde sig gällande äfven på det praktiska området. Under hennes ledning förbättrades landtbruket i hög grad, på samma gång som egendomen allt mer förskönades och under flere år utgjorde ett rikt arbetsfält för den omtänksamma husmodern. Innerst låg dock hennes håg åt annat håll, hvarför hon, då tillfälle till förmånlig försäljning af egendomen yppade sig, med sin unga dotter flyttade till hufvudstaden. Här redde hon sig ett hem i öfverensstämmelse med sin smak för konst och literatur, där på samma gång gammaldags enkelhet och gästfrihet rådde. Härifrån följde hon med vaket intresse dagens händelser inom den politiska och literära världen, och under det våra nyare författares arbeten icke sänkades på hennes bord, glömde hon sig gärna kvar hos våra äldre skalders, stormännen från hennes ungdomstid, åt hvilka hon ägnat sköna minnessånger, såsom t. ex. Vallin, Tegnér, Bernhard v. Beskow, Atterbom, Franzén, m. fl. Under märket S. H.—r förekommo ock under årens lopp i tidningar och kalendrar högstämde dikter af henne, hvilka

hon dock aldrig samlade till något helt. De flesta voro tillfällighetsdikter, ofta framsprungna ur sympatisk medkänsla för andras glädje eller sorg. Ett af hennes vackraste poem är utan tvifvel »*Wärmlandsflickan*», som under missväxtåret i Småland 1868, utgafs till förmån för de nödlidande. Ett annat skrefs för en bazar till förmån för nya arbetshemmet för idioter. Det mänskliga lidandet, i hvad form det än framträdde, saknade aldrig genklang inom henne, och en naturlig följd här af var en af hjärtat förestafvad välgörenhet; många voro de fattiga och sjuka, hvilkas tårar hon i tysthet aftorkade, ty lika litet hon ville synas med sitt författareskap, lika litet ville hon ock synas för världen med sin välgörenhet.

Med ett sinne så öppet för allt stort och skönt var det ej att undra på att äfven främmande länders konst och natur skulle locka henne. Sålunda företog hon med sin dotter flere längre resor, t. ex 1873 till Frankrike, Schweiz och Italien, där hon tillbragte ett år, njutande af dess härliga natur och studerande dess rika konstskatter. Vid anträdan af denna resa skrifver hon bland annat i ett:

Afsked till Sverige.

Farväl mitt dyra fosterland,
Jag vet ej, om din kära strand
Mitt öga återser.
Ett vet jag dock: hvarhelst jag far,
Bland allt hvad skönast södern har,
Din hågkomst troget dröjer kvar
Och bleknar aldrig mer.

Hvarhelst i fjärran hän jag ser
Hur lagern grönskar, solen ler
I evig sommarprakt,
Jag minns, jag älskar er ändå,
I nordens väna döttrar små,
I sippor hvita, sippor blå,
I juruskogens trakt.

Och hör jag från Sorrentos dal
I söderns natt en näktergal
I dunkla piniers skygd,
Då minns jag, hur i nordens vår,
När björken i sin knoppning står,
Sin enkla visa trasten slår
Uti min josterbygd.

När sommarvinden smeker varm
Idunas feberheta barm
Och vågen suckar matt,
Då minns jag dina källors sus,
Då minns jag dina forsars brus,
Din sommarafon lång och ljus,
Din norrskenslysta natt.

På guld och pärlor är du arm,
Dock gömmer du i mäktig barm
En åder värdefull.
Hell dig, du friska, ädla mærg
I våra höga hälleberg,
Du järnmalm med din svartblå färg,
Så god som söderns gull.

Vi känna dig från fordomtid,
I fredens vär, i blodig strid
Du profuet väl bestått,
På skördens fält, till lie böjdt,
Till svärd på Rotas ängar höjdt,
Din väg framåt du alltid röjt
Och alltid mejat godt.

Guð signe dig, mitt fosterland,
Och sträcke öfver dig sin hand,
Beskyddande som förr!
Och friid och frihet vinne plats,
Där Jüdens Guð förhärligats
Så väl i furstliga palats
Som inom kojans dörr!

Din gråa klippkust mer och mer
I fjärran jag försvinna ser,
Farväl, till dess en gång
I blåa östervågors famn
Jag med ett jubel utan namn
Får vaggas in uti din hamm
Vid nordanvindens sång.

Några år efter återkomsten från södern företog fru L. med sin dotter en ny resa, men denna gång till nordn, där Norges storslagna natur under vidsträckt fjäll mäktigt anslög henne. Ännu ett år senare ställdes färden, 1878, till världsexpositionen i Paris och därifrån till Spanien, och öfverallt gjordes bekantskaper för lifvet och intressanta studier; ännu i ålderns dagar dröjde fru L. gärna vid minnena från dessa många och långa resor.

Omsider nalkades dock äfven för denna själsstarka, mångsidiga kvinna den tid, då hemmets stillhet blef för henne det bästa af allt, och då det yttre lifvet med sina brokiga taflo alltmör uppgick i det inre lifvets stilla begrundande. Allvaret hade ju alltid utgjort ett grunddrag i hennes karaktär, men detta allvar så att säga *kristnades* alltmör och gaf på samma gång en allt större mildhet och innerlighet åt hela hennes väsen. Hon talade ej mycket om hvad som föregick inom henne, men att hon alltmör mognade för den stundande skörden var tydligt för alla, som sågo henne. Ehuru hon undgick den slapphet, som ofta följer en hög ålder, kände hon sig dock trött och längtade efter hvila. Bland hennes efterlämnade papper har man funnit följande med öfverskrift:

Längtan.

Red mig bädden, jag vill gå till hvila!
Jag är trött och längtar efter ro.
Som den rädde dufoan vill jag ila
Undan stormen till mitt lugna bo.
Ondskans pil med giftbestrukna udden
Hinner ej den fristad dit jag flyr.
Mot den enkla, hvita hufvudkudden
Får jag slumra, till dess dagen gryr.

Skuggan växer: aftonsolen skrider,
Blekande, igenom västerns port.
Vid det ljus hon i sin nedgång sprider,
Smått blir mycket, som förr syntes stort.
Jorden med sin glädje, sitt bekymmer,
Som en dunsbild jag försvinna ser,
Men ju mer i älderna det skymmer,
Höjderna förklarar desto mer.

Ren jag känner aftonsfläktar friska,
O, de komma ifrån grafvens nejd.
Tröstande de till mitt hjärta hviska
Om en ro, ej störd af jordens fejd.
O, hur längtar ej det trötta hjärtat
Till det sista hvilorumnets frid,
Aldrig mer af ondskans anfall smärtadt,
Aldrig blödande i lifvets strid.

Står ett enkelt kors på sofgemaket,
Där jag hvilar, utan namn, i ro,
Ur min aska från det gröna taket
Skall den enkla passifloran gro.
Djupt i mulden hon sin rot skall binda,
Men när hon i dagen tröder fram,
Liksom bödens armar skall hon linda
Sina rankor omkring korsets stam.

Därför kom och red mig slumnerbädden,
Sista hvilorummet mig bered!
Om ock skuggor samla sig kring brädden,
Strålar lofvadt sänka sig dit ned.
Snart ur tidens natt, som är förgången,
Uppgår evighetens morgonsol,
Då jag vaknad stämmer in i sången,
Segersången inför Lammets stol.

Såsom ett bevis på att den gamla fosterlandskäreleken ännu lika oförminskad fanns kvar hos henne, må nämnas att hon någon af de sista dagarne, då hon ännu kände sig frisk, yttrade till den ömt vårdande dottern: »De där guldpennningarne» (syftande på det pris hon fått af Svenska akademien, äfvensom det Landbruksakademien gifvit hennes man) »ligga ju gagnlösa i min låda. Jag ville de skulle tjäna och har tänkt nedlægga dem på fosterlandets altare till insamlingen för fosterlandets försvar.»

Efter en kort sjukdom och ett klart uttalande af sin tro på den gudomlige Frälsaren insomnade den gamla stilla och fridfullt den 1 dennes. Efter jordfästningen i Adolf Fredriks kyrka i Stockholm fördes hennes stoft till familjegravnen i Upsala, hvilken hennes man inköpt, och på hvars vård hon under hans namn låtit inrista följande:

På den kyrkogården,
Som du valde själf,
Slumra under värden
Invid Fyris älf!
Öfver gravens kammar
Minnets stjärna flammor,
Medan natten flyr,
Sof tills dagen gryr!

L. S.

»Inackordering sökes.»

»Nu, frun, är allting klart; men hvar ska' vi göra af växterna?»

»Dem ställa vi i badkaret.»

»Nej, tack vackert, det blir då inte af. Småkrukorna kan så vara, men inte de stora vackra växterna. Minns frun i fjol, då vi flytta' till landet, så bröt dom af den granna fikusen. I år skulle kanske palmen, som frun fick af härads höfdingen på bröllopsda'n, få stryka. Hade jag inte lilla Elsa och fågelburen och Puck och fruns hattask att ta hand om, skulle jag allt knoga på ett par växter själf; men si, jag har bara två armar.»

»Men vi ha ju den höga lären,» föreslog jag försiktigt.

»Bladen sticka ut i alla fall och kunna lätt bli afbrutna. Ja, landsflyttningen skulle gå som en dans, om det inte vore ett elände med alla blomkrukorna. Hvarför skicker frun dem inte till en trädgårdsmästare?»

»Kommer du inte ihåg, hur det gick, när vi voro i Ronneby för tre år sedan och jag skickade mina kära växter till Jansson på Stigboda? Riktigt vanskötta kommo de hem igen på hösten, och jag hade knappt väntat mig bättre. En trädgårdsmästare kan ej med synnerlig kärlek vårda sig om andras växter. Ser du, Mari, man måste älska dem, för att de skola trivas, och det kan blott ett kvinnohjärta. Blott åt en kvinnohand skulle jag våga anförtro mina skatter.»

»Jag tycker,» filosoferade Mari, medan hon gick och stökade, »att nu för tiden, då fina fröknar slå sig på allt möjligt, bli både sjuksköterskor och annat, så kunde några falla på den tanken att ta emot växter till inackordering öfver sommaren. På det viset skulle fröknarna få en treflig sysselsättning och förtjäna sig en slant, och tänk hvad växterna skulle må väl af

att ej behöfva släpas ut till landet och in till staden igen.»

»Det var ingen dum idé, skada bara, att du ej fått den långt för detta, utan först när så att säga nöden står för dörren. I år bli vi tvungna att föra växterna med oss till Värmdön. Men nästa vår annonserar jag i Idun och skrifer kanske också några rader, så att tidningens läsarinor få något att fundera på. Jag ämnar tala om för dem, att det var du, som kom på tanken om inackordering, och inte jag.»

Detta samtal ägde rum en vacker majmorgon 1895 mellan undertecknad och hennes trogna, kloka Mari. Portgången och trottoaren voro belamrade med lärar, korgar, säckar m. m. dylikt, som väntade att rustvagn och stadsbud skulle befördra dem till Skeppsbron. I tamburen väntade mina aralier, palmer, kaktusar och andra krukväxter, att jag eller Mari skulle finna på bästa sättet att stufva in dem. Detta sätt, ehuru det bästa vi kunde utfundera, visade sig mycket underligt, ty mina älsklingar blefvo ganska medtagna af resan.

I år ämnar vi ej hyra den lilla stugan på Värmdön, ty »gubben», som behöfver hvila och därför ämnar slå sig lös, har fått i sitt hufvud, att vi skola tillbringa ett par månader på Rügen. Elsa, Mari, Puck och kanariefågeln taga vi med, men växterna måste, förstås, stanna i Stockholm eller dess omedelbara närhet. När våra sommarplaner nu äro klara, kommer jag att tänka på Maris förslag, som i fjol blef för sent väckt. Nog finnes det väl i hufvudstaden unga flickor, som äro roade af och förstå sig på krukväxters skötsel, som hafva eget rum, kanske med två fönster t. o. m., som ej hafva råd att bo på sommarnöje, som ej hafva alltför mycket arbete i hushållet eller tjänstgöringen, som gärna ville slippa tiggas pappa om hvar slant, som äro samvetsgranna om andras tillhörigheter, och som äro hågade göra sina medsystrar en stor tjänst. Jag är viss, att flere husmödrar skulle glädjas med mig att finna en dylik hjälparinna, som åto sig skötandet af prydnadsväxterna. Genom annonsering i Idun skulle det troligen lyckas.

Många, som lämna sina stadsvåningar under sommaren, anförtro dem åt en tjänarinna eller för tillfället legd person. Det har också jag försökt. Nog var våningen både vädrad och ren, nog voro möbler och sängkläder piskade, men växterna voro betydligt vanskötta. De, som fordra sparsamt med vatten, voro genomdränkta, och de, som ständigt skola hållas fuktiga, torrade bort, detta trots både skriftliga och muntliga förhållningsorder.

Men växter trifvas bäst på landet, påstås mången. Det är jag icke alls med om: växter äro slafvar af vanan. De, som äro vana vid rumluft, trifvas bäst inomhus, och ofsedt genom forskningen uppkomna lidanden, må de bäst, ju mindre de tvingas in i nya förhållanden.

Vi skulle vara glada, Mari och jag, om vi visat vägen till en om än obetydlig inkomstkälla för våra medsystrar. Då »gubben» läst hvad jag skrifer, utbrast han: »Nej, har man hört på Mari, som bidrager till lösningen af kvinnofrågan!»

Ilse Franke.

Den lilla grefvinnan.

Skiss för Idun af Elsa Lindberg.

Den lilla grefvinnan stod där uppe på ångbåtens däck, utan att märka, att man rundt om talarde om henne. I hennes lilla hufvud fanns endast rum för en tanke — en allt behärskande tanke.

Efter ett års giftermål, skulle hon nu genomgå det sorgliga ödet att ej få se sin man under hela de fjorton dagar, hon måste vistas hos en gammal faster på landet.

»Hur skall jag kunna uthärda det?» hviskade hon och smög sin lilla smala hand in i hans.

»Du är så oförlåtligt barnslig!» svarade grefven, sköt undan hennes hand och strök otåligt sina hvita glacéhandskar släta.

Det drog en dimma öfver den lilla grefvinnans stora, ljusblå ögon. Hon hade så lätt för tårar. Det var ett fel, ett stort fel.

»Förlåt,» sade hon sakta och vände bort hufvudet. »Jag kan ej hjälpa, att jag ej är mer än tjugo år — och att jag håller så gränslöst mycket af dig — kom det därpå, halft kväfdt.

»Mitt kära lilla barn.» Grefven tog fast den lilla handen, som han nyss skjutit undan. »Jag lämnar ju Ljuba hos dig,» tillade han därpå halft skämtande.

»Ja, Ljuba! Lämna du ej henne åt mig, så fick du mig ej att resa — nej visst inte!» Grefven fann, att den lilla trotsiga minen klädde hennes unga, friska ansikte.

»Ljuba!» ropade han.

En tax af det minsta slag med huden så snagg-hårig och len, att den glänste som svart satin, kröp fram, där hon sutit under soffan, reste sig på bakbenen och lade upp på grefvins knä sina bruna, mjuka tassar, hvilas utåtböjda form tillkännagaf oblandad ras.

»Ljuba inte följa med sin husbonde — inte följa med. Ljuba stanna och trösta matmor!» grefven sköt ned hunden och slog med handskens bort damfläckarna, som fastnat efter hennes tassar. Ljuba stod och såg upp på sin lilla matmor med något af illvillighet i sina kloka bruna ögon.

»Vill Ljuba stanna hos matmor?» Grefvinnan böjde sig ned och strök smekande taxens fina skinn. Men Ljuba drog sig nervöst undan hennes beröring, gick öfver till grefven och ställde sig bredvid honom, seende upp i hans ansikte, liksom ville hon säga: »Jag tillhör endast honom, icke alls dig.»

Åter drog en dimma öfver grefvinnans ljusblå ögon. »Ej ens din hund vill stanna hos mig.»

»Ack, evigt samma barnsligheter! Naturligtvis stannar hunden hos dig, såsom du från början önskat. Det är för öfrigt tid på, att du får hafva henne några dagar ensam för dig själf. Jag har ju haft henne ända sen min ungarstid, så det är väl ej så mycket att undra på, om hon mer hyllar sig till mig än till dig. — Åh! är klockan redan så mycket! Då har jag ej tid att stanna, tills båten går. Hälsa faster! Farväl!»

»Skrif som du lofvat! Skrif!!» — Hon höll hans händer i sina, hårdt, så hårdt, som ville hon aldrig släppa dem.

Han nickade gladt. En sista smekning åt Ljuba, och så sprang han hastigt och lätt utför landgången.

På kajen vände han sig om. Han såg henne stå på däck, liten, obetydlig och gråklädd, spejande efter honom. Hvarför skulle hon alltid kläda sig i grått? Det gaf åt hennes utseende något kväkarlikt. Hunden höll hon vid det smala silfverhalsbandet, men så försiktigt och varligt, att det ej skulle skafva mot djurets fina håls. Hon var dock en bra ömsinnad och snäll liten varelse.

Begärligt sträckte Ljuba det smala hufvudet ut efter husbonden mellan relingens spjälor. Han hörde ända hit ner, hur hon sakta kved. Stackars Ljuba! Han saknade henne redan. Så var han också van att alltid ha henne i hämlarna, hvart han gick. Men den lilla uppoffringen fick han väl göra för sin hustrus skull.

Han fortsatte sin väg, småhvislande. Solen sken. Han var vid briljant humor. Så lätt och fri hade han ej känt sig på länge. Han gick förbi en blomsterhandel. Så fick han med ens ett infall. Bestämdt skulle det glädja henne! Och han vek af in i butiken.

Längst fram stod ett högt glas med vackra, snöhvita rosor. De stodo honom närmast, och

något öfrigt är att önska, afhåller hon sig från hvarje anmärkning och spar tillrättvisningen till ett annat tillfälle. Ett motsatt förfaringssätt skulle kunna framkalla misstämning och för öfrigt tjäna till att fästa gästernas uppmärksamhet på en obetydlig brist eller försumlighet, som de sannolikt eljes ej lagt märke till.

Men för att vår värdinna inför de främmande skall kunna intaga denna fullt obehörade hållning och visa ett sådant lugn, fordras att hon på det mest omsorgsfulla och detaljerade sätt gjort sina förberedelser för middagen. Ej nog med att hon med kokerskan noga öfverlagt om matsedeln samt uppköpt allt för den erforderligt, utan lika noggrant måste ock linneskåpet och bords-serviserna mönstras och, om så behöves, fullständigas. Må det tillåtas oss följa henne på en dylik inspektion i skåp och skänkar.

Vi titta först in i linneskåpet. Här måste tillreds för gästbudet — det må nu vara en middag eller en supé — finnas en för hufvudbordet tillräckligt lång duk, så att inga skarvningar behöfva göras; tre, fyra mindre dukar för småborden, samt ett rundligt antal servietter — allt i samma mönster och i damastväfnad. Hästskobordet tarfar tre dukar, men användes blott vid utomordentliga tillfällen, såsom t. ex. vid en bröllopsmåltid. Man arrangerar hellre, om så behöves, jämte det stora, ett par småbord, eller ock placerer man vid bordets öfre ända ett kortare på tvären, så att hela bordet bildar ett. Drälldukyget, ehuru både ganska vackert och mycket hållbart för dagligt bruk, anses ej comme il faut vid en fest, ej ens vid en förtrolig middag. För närvarande är det mycket modernt att på serveringsborden begagna dukar, sydda med prydnadssöm — ett onekligen vackert mod, om dessa dukar nämligen motsvara sitt ändamål och äro tvättbara —; likaledes är bordlöparen ett dagens mod, som det ej går an att motsätta sig. En sådan tingest, ehuru understundom värd sina sjuttifem och hundra kronor och representerande ett halft års arbete, får alltså ej saknas i ett nutida väl-försedt linneskåp. Att smaken, hvad denna lyxartikel beträffar, emellanåt råkat på afvägar, torde ej vara för mycket sagdt. Ljusgrönt eller rödt creperadt silkespapper användes i vinter — männe äfven nästa år? — ganska allmänt som bordlöpare och har åtminstone den fördelen med sig att vara billigt och lätt ersatt, om ett vinglas blir utspildt därpå. Ganska parant! Undras likväl, om ej den glänsande damastduken ensam är och förblir det noblaste?

I duktygsväg finns det för öfrigt en hel del dyrbara fantasier, som de rika tilllåta sig, men hvilka vi gärna kunna förbigå. Däremot vilja vi fästa uppmärksamhet på, att duktyget skall vara fälladt för hand med kaststyng, märkt i hvit klumpsöm med monogram eller anglo-sachsiska bokstäver samt ytterst väl tvättadt och mangladt.

Och nu till porslinet! Skulle historisk stiltrohet i allt genomföras, borde ju, i öfverensstämmelse med matsalsinredningen, bordskärnen vara af tenn eller silfver, ty på 14- och 1500-talen åt man ännu ej på porslin. Att äta på tenntallrikar skulle visst emellertid smaka oss, det nittonde århundradets förfina barn, ganska medelmåttigt, och silfverservisen är en lyx, som endast kan tänkas förekomma i furstliga hus. En dylik historisk trohet kan

Beda Alms hjältebragd.

Redan i dag har Idun nöjet att kunna uppfylla sitt löfte och för svenska kvinnor presentera bilden af den unga hafvets dotter, *Beda Alm*, hvars hjältebragd i dessa dagar riktat den allmänna uppmärksamheten på hennes personlighet. Vi kalla henne ännu med hennes flicknamn, emedan det var under *detta* namn och ej det, hon sedan helt nyligen fått genom giftermål med folkskollärare Rydén i Hållnäs församling, som hon utförde den modiga handling, hvarför hon af konungen nu hedrats med medalj »för berömliga gärningar» att i högblått band med gula kanter å bröstet bäras.

Det är ej ofta en sådan utmärkelse kommer en kvinna till godo. Hennes »berömliga gärningar» falla oftast inom den lilla krets, där man vant sig att anse det såsom en naturlig och själfklar sak, att hon skall visa själfuppoffring — inom hemmet och det privata lifvets krets, där ej medaljer utdelas, men där äfven menniskolif räddas, ej allenast det späda, ännu opröfvade lifvet, utan kanske lika ofta det i lifvets stormar halft brutna. Men det är tilldragelser, som såväl den räddade som hans räddarinna ej göra till föremål för andra människors domar.

Att emellertid kvinnan äfven utom hemmet kan uppträda som räddande ängel, det har nu senast *Beda Alm* visat oss.

således icke ifrågakomma och är ju heller icke meningen, utan står det oss fullkomligt fritt att i den allvarsamma renässanssalen med sin medeltidsstämning begagna och njuta af nyare tiders många uppfindingar och förbättringar. Hvem vet, om ej just i denna anakronism, i denna sagolika förning af forntid och nutid det pikanta ligger?

Således porslin! Utom den i dagligt bruk varande servisen för tolf personer, innehåller en välförsedd porslinskänk i ett hus, där familjen lefver med, en för festliga tillfällen afsedd större servis för tjugufyra personer. En liten försiktighetsåtgärd att iakt-

Huru hon under storm sistlidne vår i spetsen för Björns fyrpersonal deltog i bärgningen af den utmattade besättningen å finska galeasen *Hebe*, som efter flere dygns arbete vid pumparne ej hade krafter kvar att sköta sitt fartyg, hvilket de därför läto gå rätt i land på lovarstid af fyrplatsen, detta ha de dagliga tidningarna redan om-talat. De upplysningar vi utöfver de nämnda kunnat förskaffa oss rörande denna tilldragelse ådagalägga till fullo det berättigade uti belöningens tilldelande, af skäl att *Beda Alm* vid olyckstillfället arbetat med »en kraft och ett mod, som vida öfverstigit hvad man af en kvinna kunnat vänta».

Det är ej heller svårt att förstå, att det behöfs mod — moraliskt och fysiskt — för att med hopp om framgång arbeta sig ut mot en våldsamt sjö, som redan krossat och i två delar skilt vraket af galeasen, hvars besättning, ständigt öfverspolad af sjöarne, synes utan hopp förlorad, om ej skyndsamt hjälp anländer. Man kan äfven fatta, att det fordras kraft — moralisk och fysisk — för att fritt styra en liten båt ut i sådana bränningar och öfver sådana grund, som finnas kring Björns fyrplats, och att under detta arbete ständigt riskera att krossas af den kringflytande trälasten. Man kan fatta detta, säga vi, men man måste *beundra* en kvinna, som, när vrak-spillror och last i fartygets närhet äro så hopade, att man ej kan komma fram med båt, ej drar i betänkande att kasta sig i vattnet och krypande på och emellan de i ständig rörelse varande plankorna och vrakdelarne slå tåg om lifvet på besättningen, som sålunda blir halad om bord i båtarne. Man måste känna sig hänförd öfver hennes handling, då man af fyrbetjäningen erhållit den upplysning, att sedan de manliga räddarens krafter voro uttömda, det fortfarande är *Beda*, som nu i tåten för kvinnorna å platsen leder räddningsarbetets avslutande genom att från båtarne, som ännu äro aflägsnade från stranden, genom vatten och öfver slippriga stenar bära i land de för-olyckade, som sakna hvarje spår af kraft att kunna bidra till sin räddning. Det är också hon, som, biträdd af de nämnda kvinnorna, rullar lif i alla de bärade utom styrmannen, som synes hafva utandats sin sista suck strax han kom i land.

En sådan kvinna är värd allt erkännande, som kan komma henne till del, ej minst därför, att hon i sin blygsamhet ej inser, att hon utfört en hjältebragd. Vid tanken på *Beda Alm* kan man med skalden instämma:

Än lefver fädrens ära,
ännu har landet — *kvinnor!*

E. A. S:th.

taga är, att man ej har jämna antalet tallrikar, utan några däröfver, ty huru lätt är ej den sköra leran utsatt för en något för omild stöt, hvarigenom jämnvikten såväl i fruns lynne som serveringen kunde rubbas! »Skall man då så sällsamt finna, att en tallrik gick i kras?» persiflerar visserligen fru *Lenngren* på sitt kvicka vis; men alla ha icke nått den höjd af världsvishet, som hon uppmanar till, och själfva tillfället, när katastrofen inträffar, kan vara kritiskt nog, hvarför det är så godt att på förhand vara garderad.

(Forts.)

Samtalet med Annie under deras färd till sjukhuset hade fixerat sig i hennes hjärna, och likt ett bortskämdt barn kom hon oupphörligt tillbaka därtill.

»När jag blir frisk, så skola vi ju ut till landet, Annie? Du kan ej tro, hvad jag längtar därefter. Åh, hvad det skall bli härligt att än en gång få vandra i den svala skogen och plocka blommor på ängarne.»

»Jo visst, mamma,» svarade Annie frimodigt, under det hennes hjärta drog sig tillsammans af ängslan, »det skall bli mycket skönt för dig och äfven för mig.»

Stackars Annie visste, hur svårt det skulle bli att få sommarträmmen realiserad, men måste fortfarande låtsas, som om hon fullt och fast trodde, att det skulle låta sig göra.

En förmiddag knackade det sakta på dörren till sjukrummet, och Annie öppnade för brukspatronen, som med varmt intresse gjorde sig underrättad om den sjukas tillstånd.

»Vill ni låta mig sitta ner några ögonblick och språka med er?» frågade han. »Er mor tycks sova, och vi skola tala så tyst, att hon ej blir störd.»

Annie fick nu hälsningar från sina elever, tvänne små flickor, hvilka efter faderns utsago ofta talade om »tant Annie» och undrade, om hon ej skulle komma tillbaka igen. Som brukspatronen äfven i tysthet närt samma förhoppning, så hade ingen ny lärarinna anskaffats, utan tant Emelie — brukspatronens moster och efter hustruns död hans husföreståndarinna — hade under mellantiden nödtorftigt underhållit deras små kunskapsförråd, men fann detta plus i sina

dagliga göromål skäligen tungt och önskade, äfven hon, att få Annie tillbaka.

»Det vore kanske något för tidigt att tala om det nu, innan resultatet af operationen var fullt säkert, men läkaren, med hvilken han talt, hade det bästa hopp om att den sjuka snart skulle återfå sin hälsa, och i så fall kunde kanske Annie ha lust att ännu en gång fatta regeringstömmanne i skolorummet på Binga bruk?»

»Jag är brukspatron mycket tacksam för detta erbjudande,» sade Annie, »men innan min mor hinner att få sina krafter riktigt tillbaka, kan jag ej lämna henne. Hon behöfver så godt både mitt sällskap och min hjälp under den första tiden.»

»Lämna henne, fröken Annie! Kan ni verkligen tro mig om att vara så tanklös att sätta något sådant i fråga. Som ni vet, så ha vi godt om utrymme på Binga bruk, och jag är säker om, att en sommar där skulle göra er fru mor mycket godt, såvida hon ej själf har någonting däremot. Moster Emelie kan också behöfva litet sällskap emellanåt och skall bli glad öfver arrangementet. Hvad säger ni om förslaget, fröken Annie?»

Hvad skulle Annie säga? Det jublade och sjöng inom henne, och i sitt hjärta tackade hon Gud, som styrde så underbart för henne, ehuru hon på sista tiden varit så nära att hemfalla till misströstan.

I sin öfversvallande glädje fattade hon brukspatronens hand emellan sina båda och tryckte den varmt.

»Gud välsigne er,» var allt som hon i sitt upprörda tillstånd kunde få öfver läpparne.

Brukspatronens mörka, trohjärtade ögon strålade hennes till mötes, och det såg ut som om han velat säga mycket, men det inskränktes till ett enkelt:

«Afgjordt således?»

»Ja, så vidt jag kan bestämma däröfver, och min mor kan ju ej hafva någonting däremot, synnerligast som hon på sista tiden så varmt önskat att få komma ut på landet i sommar.»

»Godt,» sade brukspatronen. »Hon skall också komma att känna sig som hemma på Binga bruk och fullkomligt ogenerad dessutom. Ni bli idel fruntimmer där i sommar, ty husets herre — det är jag — reser om ett par veckor till utlandet och kommer ej åter förr än på höstsidan.»

»Ni får således ej strejka,» tillade han skämtsamt, »och skrifer väl, så snart någonting kan afgöras?»

Ja, Annie skulle skriva. Och en tid därefter, innan brukspatronen ännu lämnat hemmet, kom ett jakande svar samt underrättelse om att de båda fruntimmerna voro att vänta redan inom några dagar.

(Forts.)

Innehållsförteckning:

Sofia Lundeqvist, f. Hollander; af L. S. (Med porträtt). — Inackord-ring sökes; af *Ilse Franke*. — Den lilla grefvinnan: skiss för Idun af *Elsa Lindberg*. — När man skall hålla gästbud... Några praktiska vinkar för unga husmödrar af *Ellen Bergström*. III: Bordsserviserna. — Beda Alms hjältebragd; af *E. A. Sth.* (Med porträtt). — Från Iduns läsekrets: Ett flickhem; af *Elvira*. Några ord om förlöfningsannonser; af *Maja*. — Ur notisboken. — Teater och musik. — En liten hvardagshistoria; för Idun af *Sophie Linge*. (Forts.) — Tidsofdrif.

Tidsöfdrif.

Redigeras af *Sophie Linge*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Fast ringa det anses, så är dock mitt värf
 En hel vetenskap — ja, jag är ej för djärf,
 Men hufvudet slog jag på spiken. — I allmänhet har jag själf ingen respekt
 För lärdom och kunskap, jag dock helt perfekt
 Gör experimenter, om ock indirekt,
 Så väl i kemin som fysiken.
 Med syror och salter och baser också
 Jag handskas, men om »reaktioner» uppstå,
 Det mig inte alls intresserar.
 För surt eller salt? Blott den frågan jag gör.
 Ej heller »egentliga vikten» mig rör —
 Men vikten på kött och på mjöl och på smör,
 Den frågan jag lifligt senterar.
 En »jäsning» jag kommer åstad inom kort,
 Så ock en »förening» — det är just min sport —
 En »lösning» är gjord på sekunden.
 Så ferm och så kvick vid »förbränning» jag är,
 Så äfven vid »afdstunstning» — men likväl här

Är termen för hvarje process populär,
 Och ej är af »formler» jag bunden.
 Jag uppå min post har det alltid så hett,
 Men med en medverkande dubbelkvartett
 Jag står till din tjänst, om du önskar,
 Samt bjuder här nu uti flygande hast:
 En sak som i halsen lätt sätter sig fast.
 En farkost som sällan är utstyrd med mast.
 Hvad skönt uti öknarne grönskar.
 En rykande brand samt hans sällskap också.
 En börda som ständigt du drager uppå.
 En ännu mer tröttande börda.
 En ropandes — eller en ropande röst.
 Ett namn som ger genklang i sven-skarnes bröst.
 Hvad mamma gaf grinande unge till tröst
 (De kanske af henne blef' rörda).
 Två husdjur som gifva oss sofvell till bröd.
 Hvad lätt det kan göra från kakelugns-glöd.
 En gästgifvargård ibland många.
 Hvad säkert det finnes till allt hvad som sker.
 Ett namn som man utpinad dragare ger.
 En hållbar artikel — jag säger ej mer.
 Hvad ock man kan göra med ånga.
 Hvad alla de »gula» så snedt se uppå.
 Hvad nutidens människor lätt kunna få.
 Två trädslag i backar och lunder.
 Hvem doftande skön i dess skygd synes stå.

En forntida stad vid en minnesrik å.
 Ett namn som ett substantiv äfven kan få.
 Igenom hvad — mycket går under.
 En påtaglig prydnad för hvar lifgardist.
 Hvad den ej kan vara, som jämt kommer sist.
 En plats som af morgonsol hälsas.
 Hvad fångslar man flyktiga tankarne vid?
 Ett tillstånd som ej hör tillsammans med strid.
 Hvad du nog ock gjorde i barndomens tid.
 Ett utrop. Det finns ej i — Elsass.
 F. M. C.

Charad.

Mitt första utaf furstar föres;
 Mitt andra — skänk af haf åt land.
 Mitt hela utaf smeden göres
 Och nyttigt blir uti hans hand.
 Pirvel.

Iyllningsgåta.

		h	
		f	
		m	
		t	
		l	
		i	

Begynnelse- och slutbokstäfverna bilda, lästa uppifrån nedåt, namnen på tvänne städer i Sverige.
 1) Tygsort, 2) drogue, 3) organ hos fåglarna, 4) räkneord, 5) vattendjur, 6) fruntimmersnamn.
 Pirvel.

Länkgåta.

Ur ett geografiskt namn kunna följande 7 länkar uttagas, utan att man behöfver omkasta bektäfvorna.

- 1) Hur var den man som guldets glans
Höll kärt mer än sin ära?
- 2) Hvem kläds i fager, bladrik krans,
När sommarns fest är nära?
- 3) En landbit ibland böljors svall?
- 4) Så ännu en ni nämna skall.
- 5) Från söderns länder en produkt,
Som räknas bland de rara;
Berömd för både smak och lukt,
Om den är äkta bara.
- 6) För hvem blef gatan länkad hop?
7) Ibland palats — ibland en grop.
S. L.

Lösningar.

Charaden: Håglöshet.
 Vokalförändringsgåtan: Katt, kitt, kött.
 Arimoretet: 1) Julskinka, 2) kinka, 3) Lisa, 4) skina, 5) anis, 6) sjal, 7) sjunka, 8) klinka, 9) klunka.
 Arimogryfen: Spanien — England: skulle (hö-), päfven, aldrig, nickel, Imatra, Eisten, nackad.
 Paragrammet: Örebro, Malmö, Motala, Visby, Vestervik, Varberg, Halmstad, Nässjö, Landskrona, Falsterbo, Borås, Oskarshamn.
 Iyllnings-länk-gåtan: Handelsbolag; han, hand, ande, andel, dels, Delsbo, bo, bolag.
 Mosaiken: »Att tala är silfver, att tiga är guld».

HULTMANS Cacao & Chocolad

rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.